

Täysistunto

Perjantai 23.10.2020 klo 13.00—13.33

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi energiatehokkuuslain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 104/2020 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 25/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 25/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

13.13 Juhana Vartiainen kok (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sanon lyhyesti muutaman sanan tästä talousvaliokunnan laatimasta mietinnöstä. Tämä on EU:sta tulevaa säätelyä, jolla koetetaan luoda puitteita energiaa säästävälle käyttäytymiselle. Tämä säätely tapahtuu sitä kautta, että veloitetaan tuomaan esimerkiksi asunto-osakeyhtiöihin sellaisia mittareita, jotka kohdistuvat kotitalouksien omaan kulutukseen, ja toivotaan, että näin saataisiin kannustin sille, että kukin omassa taloudessaan käyttäytyisi säästävämmin.

Tässä on siis energiatehokkuudesta annetun direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta annettu direktiivi. Tämä koskee periaatteessa sähköä, kaasua, kaukolämpöä ja monia muita asioita. Aika suuressa osassa tässä ovat vesimittarit. Monessa asunto-osakeyhtiössä on se tilanne, että vedenkulutuksesta laskutetaan pelkästään henkilöluvun, nuppiluvun, mukaan, jolloin syntyy kannustin käyttää paljon vettä.

Nyt voi kysyä, miksi tässä tarvitaan säätelyä. Eikö kansalaisilla itsellään ole jo asunto-osakeyhtiöissä kannusteet vaatia, että asennetaan huoneistokohtaisia vesimittareita? No, juuri tällaisessa asiassa kuitenkin tarvitaan pientä tuoppausta. Tähän eivät kotitaloudet välttämättä sitten asunto-osakeyhtiöiden kokouksissaan lähde. On kustannuksia myös sille, että näitä mittareita asennetaan ja tilannetta muutetaan. Eli tämä on ikään kuin tuoppaamista energiaa säästävään suuntaan.

Tässä joudutaan muuttamaan useita asumiseen ja energiankäytön säätelyyn liittyviä lakeja. Tässä on ollut myös jonkin verran kansallista liikkumavaraa, ja sitä on ihan järkevästi hallituksen esityksessä käytetty niin, että saadaan tätä pyrkimystä eteenpäin mutta ei aiheuteta liian nopeasti kohtuuttomia kustannuksia kenellekään.

Soluasunnot saattavat tässä olla pieni ongelma. Siellä tämä pyrkimys ei toteudu täydellisesti. Tässä säädellään vastuuta mittareiden toimivuudesta.

Tässä monille meistä päättäjistä on myöskin kohdistunut kysymyksiä siitä, edellyttääkö tämä nyt heti kalliita investointeja kaikissa vanhoissa asunto-osakeyhtiöissä. Vastaus on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 137/2020 vp

”ei”. Pääsääntö on, että näihin uusiin järjestelmiin siirrytään erilaisten remonttien ja peruskorjausten yhteydessä. Tässä ei siis ole rämähtämässä mitään valtavaa lisälaskua pakollisesti kaikille suomalaisille, [Puhemies koputtaa] mutta pyritään kuitenkin energiankulutuksen rajoittamiseen. [Puhemies koputtaa]

Valiokunta oli tästä yksimielinen.

13.16 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Tämä asia on jälleen yksi niistä, joissa on tehty hyvää yhteistyötä niin talousvaliokunnassa kuin ympäristövaliokunnassakin. Tällä sääntelyllähän pyritään vaikuttamaan siihen, että ihmisillä on ikään kuin parempi tieto omasta toiminnastaan, ja sen tiedon valossa voidaan sitten vaikuttaa myös omaan käyttäytymiseen. Hyvä esimerkki tästä oli nimenomaan vedenkulutus, ja silloin jos ikään kuin laskutuskin toimisi kulutusperiaatteella, niin se on omiaan vaikuttamaan siihen, että halutaan olla säästäväisiä ja käyttää vähemmän. Sellainen sääntely, joka ohjaa fiksusti, on hyvää sääntelyä, ja kuten tässä edustaja Vartiainen kertoi — ja yksimielinen mietintö kertoo siitä — tätä sääntelyä on tässä talossa pidetty hyvänä. Toki se EU-lainsäädäntönä meitä myös velvoittaa, mutta se on fiksulla tavalla myös tänne Suomen lainsäädäntöön sisällytetty. Kiitos talousvaliokunnalle hyvästä työstä.

13.17 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Sain viime kaudella toimia valtiovarainvaliokunnan asunto- ja ympäristöjaoston puheenjohtajana, ja silloin tätä kiinteistökohtaista vesimittausta asunto-osakeyhtiöissä käsiteltiin monia kertoja. Muistan, että arvioissa siitä, miten iso vaikutus huoneistokohtaiseen laskutukseen siirtymisellä on vedenkulutukseen, oli toki aika isoja eroja, mutta ne vaihtelivat 10 prosentista jopa kolmannekseen, että vettä käytetään niin paljon vähempi silloin, kun joutuu konkreettisesti maksamaan sen oman vedenkäyttönsä.

Nyt kuitenkin on käynyt ilmi, että kun lainsäädäntö on pakottanut tekemään näitä investointeja eli on laitettu huoneistokohtaisia mittareita, niin meillä on jo esimerkkejä, että tietyt asunto-osakeyhtiöt ovat kuitenkin palanneet takaisin henkilömäärään perustuvaan laskutukseen. Tätä on perusteltu ainakin julkisuudessa sillä, että huoneistokohtainen mittaus on niin paljon kustannuksia aiheuttava, että on ollut järkevämpää tehdä laskutus vain henkilölukuun perustuen. No, nythän toki jo on olemassa etäluettavia vesimittareita, ja se toivottavasti tätä ongelmaa pienentää ja päästään tähän suuntaan.

Mutta on meillä sitten toinen, missä edelliset hallitukset ja nykyinenkin näyttävät menevän vähän toiseen suuntaan, ja se on jätehuolto. Jätehuollossahan meillä ei enää haluta ylläpitää niin sanottua kiinteistökohtaista jätehuoltoa, vaan siirrytään kunnalliseen jätehuoltoon, eli ollaan kunnallistamassa jätteitä ja niiden kuljetusta. Silloin siinä kyllä poistuu vähän nurinkurisesti tämä sama logiikka, mikä näissä vesimittareissa tulee, eli ihminen ei enää maksakaan konkreettisesti siitä jätemäärästä, mitä hän aiheuttaa omassa kodissaan, vaan yhteisvastuullisesti jaetaan tuo jätteen kuljetus ja sen kierrättäminen ja käsittely, ja siihen ei enää pystykään vaikuttamaan ainakaan yhtä konkreettisesti kuin silloin, kun on kyseessä kiinteistökohtainen jätehuolto. Toivoisin, että tässä jätehuoltokysymyksessä voitaisiin käyttää tätä samaa kannustinlogiikkaa, että maksettaisiin siitä, mitä itse kulutetaan tai mitä itse tuotetaan. Se olisi järkevää ja ympäristönkin kannalta erinomaisen hyvää toimintaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 137/2020 vp

13.20 Hussein al-Taee sd: Edustaja Heinosella on useinkin hyviä, kannatettavia ja fiksua ajatuksia, niin kuin tänäänkin kuulumme. Mutta tämä esitys ei koske suoranaisesti jätettä eikä jätehuoltoa vaan enemmän energiatehokkuutta.

Tähän liittyy kolme asiaa, joita haluaisin tuoda esiin. Ensinnäkin se, että se on EU-tason säätelyä, on hyvä asia, koska silloin se koskettaa 27:ää jäsenmaata, jolloin tähän saadaan myöskin tiettyä reiluutta ja skaalautuvuutta, mikä on tässä toivottavaa. Tässä kohtaa on maita, jotka osaavat jo hyvin laskuttaa, esimerkiksi käyttää etämittareita vesikysymyksissä. Nyt samanlaista kehitystä toivotaan sitten sellaisiin maihin, joissa tällaista tekniikkaa ei ole. Kun kokonaisvaltaisesti tässä puhutaan volyymiltaan sadoista miljoonista ihmisistä, niin tällä toivottavasti on — niin kuin onkin — positiivista vaikutusta. Tämänkin vuoksi on yksimielinen valiokunta tähän liittyen.

Siten toinen pointti, minkä minä haluaisin nostaa esiin, on reiluusajattelu. Tähän liittyen tässähän käy nyt niin, että niitä perheitä, joissa nyt sattuu olemaan paljon lapsia, tämä toki kouluttaa ja opettaa, miten vettä säästetään, mutta niitä, jotka ovat aikaisemmin saaneet kouluttaa enemmän, ei ole samalla tavalla nyt tässä kohdeltu. Eli kun heidän lapsensa ja perheensä ovat siirtyneet toisiin, omiin, itsenäisiin koteihinsa, niin sitten siinä asuntoyhtiössä, missä sattuu olemaan paljon lapsia, tämä kohtelee heitä riippuen siitä, miten vettä käytetään, mahdollisesti epäreilulla tavalla. Tätä asuntoyhtiöissä ja taloyhtiöissä toivottavasti ajatellaan laajemmin, ja tässä onkin jonkin verran sitä kansallista säästövaraa, mistä valiokunnan puheenjohtaja Vartiainen juuri mainitsi.

Sitten ehkä kolmantena tässä EU-säätely tuottaa useampia muutoksia, joita taloyhtiöiltä vaaditaan EU-puitteissa energiaan ja ilmastoon liittyvissä kysymyksissä, mikä on ihan positiivista tämän skaalautuvuuden kannalta. Mutta jos ajatellaan, että remonteissa tarvitaan nytten tässä vaiheessa sähköautoihin uusia pistokkeita asennettavan, sitten tehokkuuteen liittyviä muita remontin yhteydessä tehtäviä muutoksia — pakollisia sellaisia — ja sitten vielä ovat nämä mittarit remontin yhteydessä, niin tässähän sitten tulee yhtäkkiä suuremman remontin aikana valtavasti lisää kuluja. Kun tässä kohtaa nähdään, miten asuntojen arvot esimerkiksi joillain kaukaisilla alueilla Suomessa laskevat samanaikaisesti, kun niitä pitäisi kalliilla remontoida, tämä saattaa alueellisesti kohdella erilaisia suomalaisia epäoikeudenmukaisesti. Ja tätä kokonaisarviointia nyt tarvittaisiin, kun näitä EU-lakeja tulee.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 104/2020 vp sisältyvien 1.—7. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.